

УДК 378.56.7

О.В. Жовнич, м. Тернопіль Україна / O. Zhovnych, Ternopil, Ukraine
e-mail: olesiatko@mail.ru

БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ

Анотація. У статті окреслено переваги застосування Інтернет-ресурсів у формуванні англомовного писемного мовлення майбутніх журналістів, зокрема, на прикладі блогу. Визначено суть поняття «блог», здійснено ретроспективний аналіз змісту даного поняття. Розглянуто види блогів та їх функції та особливості. Представлено класифікацію блогів. Обґрунтовано дидактичні умови використання блог-технологій.

Блог показано як унікальний засіб створення мовного середовища, що поєднує інноваційні технології з класичними методами навчання. Проілюстровано, що застосування блог-технологій сприятиме охопленню майбутніми журналістами значної кількості питань, передбачених сферою їх діяльності.

Ключові слова: Інтернет-ресурс, блог, види блогів, функції блогів, іншомовленнєві навички, англійська мова.

Annotation. The article outlines the advantages of Internet resources in forming future journalists' English written communication, in particular, the example of the blog. It was defined the substance of the term «blog», and the retrospective analysis of the content of this concept was done. The types of blogs and their functions and features were considered. The classification of the blogs was presented. The didactic conditions of using weblogs were justified.

The blog was shown as a unique way to create language environment that combines innovative technology with classical methods of teaching. It was illustrated that using of weblogs will facilitate the reaching of a significant number of problems, which are provided in future journalists' activities.

Key words: Internet resource, blog, types of blogs, functions and features of blogs, foreign language skills, English language.

Актуальність проблеми. Сьогодні у світі все більше привертається увага до якості освіти. І Україна не є винятком. Освіта має бути не лише якісною, але і сучасною, відповідати міжнародним освітнім стандартам. Сучасне суспільство ставить високі вимоги до майбутніх фахівців, зокрема, і майбутніх журналістів, які в інтелектуальному аспекті мають володіти науковими основами своєї діяльності, вільно орієнтуватися у професійних проблемах, поняттях і термінах, а також у джерелах збагачення знань, серед яких сьогодні значна частина викладена іноземною мовою. Журналіст, окрім інформативного аспекту зобов'язаний розвивати культуру спілкування, адже літературна мова – основний робочий інструмент преси. Турбота про мову на прикладному, технологічному рівні поєднується з виконанням пресою високої культурної місії – бути одним з основних у наші дні каналом масового мовного спілкування. Пером і вустами журналіста розмовляє ціла нація, а іноді й цілий світ, що накладає на нього відповідальність за збереження та органічний розвиток мовлення.

Ефективне вирішення цієї проблеми неможливе без оновлення змісту вищої освіти, упровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання студентів, що мають забезпечити високий рівень підготовки майбутніх журналістів.

Сучасні тенденції розвитку Інтернет-мережі потребують перегляду процесів розвитку особистості та шляхів отримання знань у нових реаліях, коли інтерактивні технології стають універсальним засобом комунікації. Вивчаючи наукову та методичну літературу з даного питання, ми виокремили певні

причини використання Інтернет-технологій: інтенсивне застосування комп'ютерних технологій полегшує комплексне формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів, заохочує вивчення мови як реального засобу комунікації, а не лише як академічного предмету, підвищує рівень креативності студентів і впевненість у власних можливостях; формує вміння самостійної розробки стратегій вирішення навчальних і практичних цілей.

Варто зауважити, що для дослідження даної проблеми особливе значення мають праці, які присвячені науковим розвідкам теорії та історії методики викладання іноземних мов, що провадилися С. Ніколаєвою, В. Костомаровим, Ю. Друзем, І. Зимньою, О. Кузнєцовою, Г. Трухановою. Можливості інформаційних технологій для підвищення якості освіти розглядали Л. Морська, В. Биков, М. Жалдак, В. Осадчий, Ю. Куліков; концепцію дидактичного середовища мережі Інтернет досліджували Є. Полат, Е. Дмитрієва, Н. Фоміних, Ю. Заболотня; концепцію комп'ютерної лінгводидактики вивчали М. Бухаркіна, М. Воршер, С. Тітова; питання, пов'язані з професіоналізмом, компетентністю майбутніх фахівців медіа-простору (Р. Борецький, В. Єгоров, Я. Засукський); проблему формування іншомовленнєвих навичок за допомогою Інтернет-ресурсу блогу вивчали такі вчені, як О. Григорович, І. Грітченко, С. Данилюк, С. Дяченко, А. Приходько, А. Синявська, А. Філатова; теорію навчання іншомовній комунікації засобами блог-технологій Л. Раїцька, А. Філатова, Н. Barret, A. Davis,

A. Johnson, L. Milligan, L. Bach, R. Blood, C. Campbell, C. Lowe, T. Williams, W. Richardson та ін.

Однак питання використання можливостей блог-технологій у процесі навчання професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів залишається недостатньо висвітленим сучасниками.

Ураховуючи важливість і соціальну значущість якісної професійної підготовки майбутніх журналістів в умовах зростання вимог до сучасної освіти, актуальність проблеми формування високого рівня володіння іноземною мовою у всіх аспектах роботи журналіста, її недостатню теоретичну, практичну та методичну розробленість, потребу у професійно компетентних фахівців-журналістів із високим рівнем англомовного писемного спілкування, вмінням критично опрацьовувати, створювати та вести блоги; недостатню обґрунтованість можливості використання блог-технологій у практичній діяльності майбутніх журналістів зумовило мету дослідження, яка полягає у розробці науково обґрунтованої та експериментально перевіреної методики навчання професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів засобами блог-технологій.

Ми вважаємо, що формування писемного спілкування майбутніх журналістів буде ефективним, якщо спроектувати й реалізувати методику використання блог-технологій у навчанні іноземної мови. При цьому варто врахувати наступні дидактичні умови:

1. Створити і обґрунтувати методику використання блогів у процесі підготовки майбутніх журналістів.

2. Врахувати дидактичні властивості блогів, такі як доступність, простота у використанні, ефективність організації інформаційного простору, інтерактивність і мультимедійність.

3. У змісті навчання професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування ефективно поєднати лексико-граматичний, орфографічний, стилістичний, структурно-організаційний, соціокультурний та психологічний компоненти.

4. Створити алгоритм навчання, який міститиме чотири етапи: організаційний, підготовчий (технічний), процесуальний та оцінювальний.

Технології Інтернету, до яких відносяться блог-технології, – це певна платформа не лише для отримання інформації, а і для комунікативної взаємодії.

Блог (англ. blog, від «web log», «мережевий журнал» або «щоденник подій») – веб-сайт, основний зміст якого – записи, які регулярно додаються і містять текст, зображення або мультимедіа.

Термін «блог» був створений шляхом скорочення слова «веблог» (англ. weblog – «мережевий бортовий журнал»). Це було

запропоновано Пітером Мерхольдзом, який у квітні 1999 року розмістив у боковій вирізці свого блогу Peterme. com фразу «we blog», що можна перекласти як «ми ведемо блог». Термін «веблог» був створений Йорном Баргером 17 грудня 1997 року для опису списку посилань на його сайті Robot Wisdom. com. Ці посилання були своєрідними записами в бортовому журналі (англ. log) віртуального мандрівника – за аналогією з бортовими журналами на кораблях. Вважається, що першим сайтом такого роду був розділ новин на створеному Дейвом Уїнером сайті 24 Hours of Democracy. При цьому сам Уїнер вважає першим веблогом найперший сайт взагалі – веб-сторінку, створену піонером Інтернету Тімом Бернерс-Лі для ЦЕРН (Європейської організації з ядерних досліджень) у 1991 році [20]. Після Мерхольдза в 1999 році слово «блог» стала використовувати компанія Pyra Labs, як позначення певного типу сайту і як дієслово, що виражає значення «вести блог». Крім того, вони утворили похідний термін «блогер» – «людина, що веде блог». Назвавши так свій проект Blogger.com, який надавав користувачам місце для розміщення блогів і програмне забезпечення, що істотно полегшує ведення блогу, – вони тим самим значно сприяли популяризації цих термінів. Надання користувачам технічної можливості вести блоги – у вигляді простого у використанні програмного забезпечення, яке не вимагає спеціальних знань – стало основою для популяризації блогів.

10 вересня 1999 Бред Греєм придумав слово «блогосфера» [8]. Поняття блогосфери швидко увійшло в побут ЗМІ, йому стали присвячувати статті та дослідження [12; 13]. Під блогосферою розуміють сукупність усіх блогів як соціальну мережу і динамічну інформаційну оболонку. Існує ряд пошукових систем, які відстежують зміни в блогосфері, які виявляють зв'язок між блогами, визначають найбільш популярні теми обговорень, складають списки найбільш популярних блогерів тощо. До таких систем відносяться Technorati, BlogPulse, Tailrank, BlogScope і Яндекс-Блоги.

Термін «блог» у різних джерелах та словниках має свої особливості трактування. Так словник Вебстера дає наступне визначення: «Мережевий щоденник; персональний хронологічний журнал думок, що публікується на веб-сторінці, також називається веблогом» [18].

Словник «Мерріам-Вебстер» визначає блог як «веб-сайт, що містить мережевий приватний щоденник з роздумами, коментарями і часто гіперпосиланнями, наданими автором» [14].

У статті С. Херрінга знаходимо таке трактування: «часто оновлювані веб-сторінки, в яких датовані записи розташовуються у зворотному хронологічному порядку» [10].

Блог як щоденник трактується у ряді досліджень Рогачової Н. та Сафонової Т., присвячених блогам [4; 5; 7].

Блогам притаманні такі особливості:

1. Простота у використанні та доступність.
2. Ефективність організації інформаційного простору.
3. Інтерактивність та мультимедійність.
4. Надійність і безпека.
5. Якість організації дистанційного спілкування.

Проаналізувавши різноманітні дослідження можемо констатувати, що класифікація блогів здійснюється за різними підходами з огляду на їх параметрами:

1) За авторським внеском:

– особистий (авторський, приватний) блог, який ведеться однією особою (як правило його власником);

– псевдоанонімний або «примарний» блог (від імені будь-якої вигаданої особи або під псевдонімом);

– блог-підробка (від імені відомого героя або персони: популярного артиста або актора, військового чи політика);

– колективний або соціальний блог (групою осіб за правилами, визначеним власником і модераторами);

– рекламний блог або піар-блог (від будь-якої компанії, приватної особи або групи зацікавлених осіб).

2) За тематичним спрямуванням:

– політичні блоги, які присвячені політиці (ведуть політичні лідери, представники політичних партій і політичних об'єднань, політологи);

– побутові блоги, в яких зазвичай піднімаються проблеми взаємовідносин між людьми, психології, ведення домашнього господарства;

– блоги-подорожі, (автори діляться своїми враженнями від поїздок, дають поради, розповідають про традиції та звичаї інших народів);

– блоги присвячені темі освіти (інформація навчальних закладів, в яких учасники обговорюють процес навчання, проблеми освіти);

– мода – блоги, (обговорюються новинки у світі моди, тренди, модні покази) та інші.

3) За наявністю виду мультимедіа: текстові блоги, фот облоги, музичні блоги, відеоблоги, спортивні блоги, подкаст і блогкастинг (основний зміст блогу надиктовується і викладається у вигляді MP3-файлів).

4) За особливостями Контенту:

– Контентний блог (первинний авторський контент); моніторинговий (контрольний) блог – (основним контентом якого є відкоментовані посилання на інші сайти); цитатний блог – блог, у якому основним контентом є цитати з інших блогів; сплог – спам-блог.

5) За технічною основою:

– Stand alone блог – блог на окремому хостингу та движку;

– Блог на блог-платформі – блог, який ведеться на потужностях блог-служби (LiveJournal, LiveInternet, Blogger та ін.);

– Моблог – мобільний веблог, який містить контент, що розміщується в мережі Інтернет з мобільних або портативних пристроїв.

Важливим для застосування блогів у формуванні писемного спілкування майбутніми журналістами є розуміння їх функцій. У процесі опитування блогерів Живого журналу, проведеного в 2005 році [1], були виділені наступні функції блогів.

Саме *комунікативна функція* згадується найчастіше. Більшість блогерів говорять, що ведуть або читають блоги заради спілкування із цікавими для них людьми. У першу чергу це можливість сказати щось один раз так, щоб це почула велика аудиторія.

Як для «читачів» так і для «письменників» можна виділити два напрямки комунікативної мотивації у використанні блогів: спілкування із знайомими людьми та розширення кола спілкування за рахунок нових.

Існують блоги, створені для публікації та обговорення творів автора (прози, віршів, фотографій, малюнків). У цьому виявляється *функція самопрезентації*.

Значна кількість людей сприймають ведення блогу, читання блогів і дискусії в коментарях як розвагу, особливо, якщо вони з певних причин обмежені в інших розважальних засобах, крім Інтернету, і мають досить багато вільного часу. У цьому полягає *розважальна функція*.

Механізм співтовариства блогерів дозволяє вести спілкування в зручному для кожного користувача режимі і з тією інтенсивністю, яка йому потрібна (або яку він може собі дозволити). Блоги, виконуючи функції соціальних мереж, дозволяють підтримувати соціальні зв'язки, що перервалися у реальному житті. Так виявляється *функція згуртування та збереження соціальних зв'язків*.

Особлива роль належить *функції мемуарів*. Як і традиційний паперовий щоденник, блог, крім нових функцій, може усвідомлюватися і як такий, що несе функцію мемуарів, як місце для записів, способом не забути ті чи інші події свого життя.

Функція саморозвитку, або рефлексії пов'язана з тим, що блог надає можливість учасникам створити образ іншого Я, можливо, такого, до якого автор прагне. Для майбутніх журналістів важливо, що публічність щоденника змушує вчитися більш грамотно структурувати свої думки, що допомагає їм самим краще зрозуміти, як проживається подія.

В окремих дослідженнях зустрічаються згадки про *психотерапевтичну функцію* блогу, яка передбачає демонстрацію таких явищ – «виплеснути емоції», «викласти наболіле». Ця функція традиційного щоденника, що ведеться в зошиті, неодноразово згадується різними авторами [1; 3; 6].

Висновок. Отже, блоги є асинхронними системами з одностороннім передаванням повідомлень і високим ступенем сталості записів, що сприяють ефективному формуванню професійно

орієнтованого писемного спілкування майбутніх журналістів. Особливе значення відводиться блогам, які ведуться іноземною мовою.

Література:

1. Волохонский В. Л. Психологические механизмы и основания классификации блогов / В. Л. Волохонский // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги: новая реальность. / Под ред. Волохонского В. Л., Зайцевой Ю. Е., Соколова М. М. СПб.: Издательство СПбГУ, 2006. – С. 177–131.
2. Горошко Е.И. Презентация «Интернет-технологии в образовательном процессе в вузе». 2009. <http://www.slideshare.net/annamolodykh/internet-tehnologii-vobrazovatelnomprocessewuze>.
3. Зернецька О. В. Нові засоби масової комунікації / О. В. Зернецька. – К.: Наукова думка, 1993. – 128 с.
4. Рогачева Н. Б. Новые приоритеты в русском Интернет-общении: на материале жанра блога / Н. Б. Рогачева // Жанры речи: сб. науч. ст. – Саратов: Издательский центр «Наука», 2007. – Вып. 5. Жанр и культура.
5. Рогачева Н. Б. Приемы языковой игры и иронии как жанрообразующий признак открытого сетевого дневника (блога). Дипломная работа / Н. Б. Рогачева. – Саратов, 2008.
6. Сафонова Т. В. Порядок интеракции в сетевых дневниках: альтернативная экономика сообщений / Т. В. Сафонова // Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги: новая реальность. / Под ред. Волохонского В. Л., Зайцевой Ю. Е., Соколова М. М. – СПб.: Издательство СПбГУ, 2006. – С. 55–75.
7. Умнова Н. С. Текстовое выражение и восприятие гендерной составляющей Интернет-дневников / Н. С. Умнова // Дипломная работа. – М., 2005. Режим доступа: <http://marinadoma.narod.ru/inet/gender.html>.
8. Graham B. Must See HTTP / Graham B. Режим доступу до статті: http://www.bradlands.com/weblog/comments/september_10_1999.
9. Godwin-Jones B. Blogs and Wikis: Environment for on-line collaboration // Language Learning and Technology. 2003. - № 2.
10. Herring S. C., Scheidt L. A., Bonus S., Wright E. Bridging the Gap: A Genre Analysis of Weblogs // Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences, 2004.
11. Java A., Song X. Why We Twitter: Understanding Microblogging Usage and Communities // The ACM Digital Library. NY, USA, 2007.
12. Keren M. Blogosphere: The new political arena / Michael Keren. – Lexington Books, 2006. – 176 p.
13. Kirchhoff L., Bruns A., Nicolai T. Investigating the Impact of the Blogosphere: Using PageRank to Determine the Distribution of Attention / Kirchhoff L., Bruns A., Nicolai T. – 2007. Режим доступу до роботи: <http://www.alexandria.unisg.ch/EXPORT/DL/38960.pdf>.
14. Merriam-Webster Online Dictionary: <http://www.merriam-webster.com>.
15. Neuner G., Byram M. Intercultural competence. Starsbourg: Council of Europe Publishing, 2003. - 119 p.
16. Qiu L., Leung A. K. Understanding the Psychological Motives Behind Microblogging. Division of Psychology. Singapore: Nanyang Technological University, 2010. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20543286>
17. Reid J.M., Lindstrom M. The process of paragraph writing. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1997. - 354 p.
18. Webster's New Millennium™ Dictionary of English, Preview Edition. Lexico Publishing Group, LLC – 2007.
19. White R. V. Teaching written English. London: Allen and Unwin, 2007. - 112 p.
20. Winer D. The history of weblogs / Dave Winer. – 2002. Режим доступу до статті: <http://oldweblogscomblog.scripting.com/historyOfWeblogs>.